

Γαλλία 1936: Όταν όλα ήταν δυνατά...

του Αλέξη Λιοσάτου

Ενιαίο Μέτωπο vs Λαϊκό Μέτωπο, “Κυβέρνηση Αριστεράς”, Επαναστατική κατάσταση και επαναστατικά καθήκοντα

Μεγάλο τμήμα της Αριστεράς, όταν αναφέρεται σήμερα στην ταραγμένη δεκαετία του '30 και την καπιταλιστική κρίση, περιορίζεται στο «αναπόφευκτο» της ανόδου του Φασισμού και του Β' ΠΠ, που δρομολογήθηκαν για να εξοντωθεί η «σοσιαλιστική» ΕΣΣΔ. Από την άλλη, συχνά η αναφορά σε ιστορικές στιγμές της ταξικής πάλης αντιμετωπίζεται σκεπτικά, και μάλλον θεωρείται ακατάλληλο μέσο για να εξαχθούν συμπεράσματα για το σήμερα. Επιπλέον, ιδιαίτερα μέσα στα μετωπικά σχήματα της Αριστεράς κατά περιόδους αυξάνονται οι πιέσεις για «ενιαιοποίηση» των γραμμών μας, με την έννοια ότι «δε μας αφορούν οι ιδεολογικές διαφορές του παρελθόντος», ότι οι στρατηγικές διαφορές έχουν ξεθωριάσει, ότι δε χρειάζεται να «διυλίζουμε τον κώνωπα» της ιστορίας, να «περιχαρακωνόμαστε στα μαγαζιά μας», ότι εν πάση περιπτώσει «όλοι για το σοσιαλισμό παλεύουμε».

Πράγματι, περίοδοι όπως η σημερινή, στον απόηχο της μνημονιακής μετάλλαξης του ΣΥΡΙΖΑ, των ακάθεκτων αστικών επιθέσεων στα κοινωνικά κι εργατικά δικαιώματα, της κινηματικής ύφεσης και της ενδο-αριστερής κρίσης ταυτότητας που ήρθαν να ενισχύσουν το ήδη διάχυτο κλίμα αποπολιτικοποίησης κι αποϊδεολογικοποίησης, ενισχύουν αυτές τις ιδέες. Δεν είναι έτσι όμως – κι η «στιγμή» του 1936, η «μεγαλύτερη» χρονιά μετά το 1917 από τη σκοπιά της ταξικής πάλης, είναι από αυτές που αξίζει να μελετήσουμε για του λόγου το αληθές. Το 1936 αποτελεί την κορύφωση των μεγάλων

επαναστατικών ευκαιριών της δεκαετίας του '30 για να τσακιστεί τόσο ο καπιταλισμός όσο και ο φασισμός. Κι υπάρχουν συγκεκριμένοι λόγοι που η τάξη μας δεν τα κατάφερε.

Διεθνές οικονομικό και πολιτικό υπόβαθρο: Κρίση, Αριστερά κι ΕΣΣΔ

Τη δεκαετία του '30 οι συνέπειες της οικονομικής κρίσης βύθιζαν στη φτώχεια και την απελπισία τα εργατικά και λαϊκά στρώματα σε όλη την Ευρώπη: κλεισίματα εργοστασίων κι εκτίναξη της ανεργίας, μειώσεις μισθών και αγροτικού εισοδήματος, αυξήσεις τιμών βρίσκονταν στην ημερήσια διάταξη. Εργάτες κι αγρότες άρχισαν να οργανώνονται και να δίνουν μάχες για την επιβίωση, έχοντας παράλληλα να αντιμετωπίσουν και την αποθράσυνση των φασιστικών συμμοριών. Στο έδαφος της οικονομικής κρίσης αναπτυσσόταν η πολιτική κρίση: τα κατεστημένα κόμματα κατέρρεαν, ο απλός κόσμος μετατοπιζόταν προς τα «άκρα», η Αριστερά και οι φασίστες δυνάμωναν.

Στην Αριστερά κυριαρχούσαν τα Σοσιαλδημοκρατικά Κόμματα (που αν και είχαν παίξει ήδη προδοτικό και αντεπαναστατικό ρόλο το 1914-23 διατηρούσαν οργανωμένα γιγάντια τμήματα της μαχητικής και γαλουχημένης στις σοσιαλιστικές ιδέες εργατικής τάξης) και στα αριστερά τους τα Κομμουνιστικά Κόμματα.

Οι ηγεσίες των Κομμουνιστικών Κομμάτων είχαν μετατραπεί σε τυφλά όργανα της ΕΣΣΔ. Η σταλινική γραφειοκρατία στο όνομα του Σοσιαλισμού έχτιζε ένα στυγνό εκμεταλλευτικό και καταπιεστικό καθεστώς. Ελέγχοντας απόλυτα την Κομιντέρν, ακολούθησε από το 1923 μια πολιτική συνεχών «ζιγκ-ζαγκ» θυσιάζοντας τα συμφέροντα του διεθνούς προλεταριάτου ανάλογα με τις ανάγκες

της γραφειοκρατίας για τους εκάστοτε ελιγμούς της : δεξιά λάθη στη Γερμανία το 1923, «αριστερή στροφή» το 1924 και πανωλεθρίες σε Βουλγαρία κι Εσθονία. «Δεξιά» σε Πολωνία, Αγγλία και κυρίως Κίνα, το 1925-7, και μετά «αριστερά» σε Κίνα, Αυστρία, Ισπανία, Γερμανία (1927- 1933). Είχε δημιουργηθεί ένας φαύλος κύκλος, όπου κάθε «αριστερίστικος τυχοδιωκτισμός» ευνοούσε αμέσως μετά μια δεξιά στροφή σε κάθε χώρα και στην Κομιντέρν συνολικά. Κοινός τόπος σε κάθε στροφή ήταν οι τραγωδίες για το εργατικό κίνημα κι οι εσωκομματικές εκκαθαρίσεις που ακολουθούσαν. Στην ηγεσία των ΚΚ απέμεναν οι «υπάκουοι ηλίθιοι» .

Η περίοδος της σταλινικής Κομιντέρν μεταξύ 1928-1933 ενθάρρυνε την «υπεραριστερή» φρασεολογία: σύμφωνα με τις αναλύσεις της τότε, είχε εισέλθει ο πλανήτης στη φάση της «Τρίτης Περιόδου», όπου η επανάσταση βρισκόταν προ των πυλών, ετοιμαζόταν η «γενική έφοδος» απέναντι στον καπιταλισμό και τον ιμπεριαλισμό, άρα έπρεπε να πολεμηθεί η σοσιαλδημοκρατία ως δίδυμη αδερφή του φασισμού , ως «σοσιαλφασισμός». Ήταν μια τακτική που επί της ουσίας αναγνώριζε τα σοσιαλδημοκρατικά κόμματα ως «βασικούς εχθρούς» των κομμουνιστών και όχι τους φασίστες. Αυτό έδινε άλλοθι στις Σοσιαλδημοκρατικές ηγεσίες να μπετονάρουν τη βάση τους απέναντι στην κομμουνιστική «απειλή».

Η ΕΣΣΔ το 1928 εγκαινίασε τα Πεντάχρονα Πλάνα Εκβιομηχάνισης και Κολλεκτιβοποίησης κι εξαπέλυσε ένα κύμα μαζικής τρομοκρατίας, λιτότητας και ολοκληρωτικής καταφυγής στο πιο αντιδραστικό οπλοστάσιο του τσαρισμού σε κάθε πτυχή της κοινωνικής και πολιτικής ζωής (απαγόρευση συνδικάτων ,απεργιών και αντιπολίτευσης, αποθέωση της οικογένειας, της πατρίδας, της ιδιοκτησίας και της εργασίας κοκ). Η στροφή που επέβαλε η ΕΣΣΔ στα ΚΚ είχε να κάνει με την ανάγκη να χτίσει το νέο εκμεταλλευτικό καθεστώς απερίσπαστη. Χρειάζόταν μια «ριζοσπαστική» φρασεολογία που θα δικαιολογούσε ακρότητες στο εσωτερικό της στο όνομα της «επανάστασης», ενώ ταυτόχρονα θα απόπλιζε την εργατική τάξη και θα εξασφάλιζε ειρηνική συνύπαρξη με τον καπιταλισμό στη Δύση. Αυτή η τακτική οδήγησε

διεθνώς στη βαθύτατη διάσπαση της εργατικής τάξης , την παθητικότητα, την απομόνωση και συρρίκνωση της κομμουνιστικής Αριστεράς , την εδραίωση της Σοσιαλδημοκρατίας, την ενίσχυση της Δεξιάς και του Φασισμού.

Σε παντελώς ακατάλληλες, μη επαναστατικές συνθήκες προτασσόταν το σύνθημα 'Σοβιέτ παντού', τα συνδικάτα και οι κινητοποιήσεις διασπώνταν. Τα πιο τραγικά αποτελέσματα αυτού του άθλιου γραφειοκρατικού υπολογισμού πλήρωσε με ποτάμια αίματος η εργατική τάξη κι η Αριστερά στη Γερμανία. Σε μια χώρα με τα ισχυρότερα συνδικάτα, την ισχυρότερη Σοσιαλδημοκρατία , το μαζικότερο ΚΚ της Δύσης και την Ακροδεξιά με μηδαμινή επιρροή μέχρι το 1928, η νίκη του Χίτλερ δεν ήταν αναπόφευκτη: πάτησε πάνω στην καταστροφική πολιτική του ΚΚ Γερμανίας που έφτασε μέχρι το έσχατο σημείο εξαχρείωσης να παίρνει πρωτοβουλίες σε συνεργασία με τους Ναζί απέναντι στο SPD...

Η κατάσταση στη Γαλλία

Στη Γαλλία μεταξύ 1928 και 1934 η βιομηχανική παραγωγή είχε μειωθεί 17% . Μεταξύ 1929-36 το μέσο εργατικό εισόδημα μειώθηκε κατά 30% . Η πολιτική κρίση οξυνόταν- μεταξύ 1929-36 άλλαξαν 17 κυβερνήσεις , οι 7 μόνο μεταξύ 1934-36. Η οικονομική και πολιτική κρίση προκάλεσαν το ξέσπασμα αλληπάλληλων σκανδάλων – τα περισσότερα αφορούσαν το κύριο αστικό κόμμα των «Ριζοσπαστών Σοσιαλιστών» (PK), ένα κόμμα του «ακραίου κέντρου», αντι-αριστερό, αντεργατικό , φιλοϊμπεριαλιστικό που δέσποζε στις γαλλικές κυβερνήσεις για δεκαετίες.Οι μάζες άρχισαν να το εγκαταλείπουν μαζικά.

Με την Αριστερά παράλυτη και την εργατική τάξη διασπασμένη εξαιτίας της «Τρίτης περιόδου», η φασιστική Ακροδεξιά άρχισε να μαζικοποιείται ραγδαία. Επικεντρώνοντας στα σκάνδαλα και τον αντισημιτισμό, η Γαλλική Δράση έφτασε στις αρχές του 1934 στα 60,000 μέλη, οι Νέοι Πατριώτες στα 90.000, 150.000 ο Πύρινος Σταυρός. Με τα τάγματα εφόδου να πολλαπλασιάζονται και να εξοπλίζονται συνεχώς, οι φασίστες θεώρησαν ότι ήταν καλή

ευκαιρία να προχωρήσουν σε απόπειρα πραξικοπήματος. Στις 6 Φεβρουαρίου 1934, 100.000 ανταποκρίνονται στο φασιστικό κάλεσμα και προσπαθούν να καταλάβουν το κοινοβούλιο. Οι αστοί δεν είχαν αποφασίσει να δώσουν την εξουσία στους φασίστες. Στόχο είχαν βασικά να χρησιμοποιήσουν τους φασίστες ως μπαμπούλα ώστε να εγκαθιδρύσουν καθεστώς έκτακτης ανάγκης. Το πραξικόπημα αποτράπηκε στρατιωτικά (με 16 νεκρούς), όμως η κυβέρνηση του κεντρώου Νταλαντιέ (ΡΚ) παραιτήθηκε και το βοναπαρτιστικό καθεστώς έγινε πραγματικότητα με το σχηματισμόκυβέρνησης «εθνικής ενότητας». Ο νέος πρωθυπουργός, Ντουμέργκ προερχόταν από τη Δεξιά, μια Δεξιά που για να συνεχίσει να κυβερνάει χρειαζόταν στα δεξιά της το φασιστικό σκιάχτρο ως αντίβαρο. Η νέα κυβέρνηση αντιμετώπιζε φιλικά τους φασίστες. Αυταρχική δεξιά και «φυτευτή» κυβέρνηση που αντικατέστησε την εκλεγμένη, άνοδος του φασισμού, φασιστική απόπειρα πραξικοπήματος... η περίοδος άρχιζε να θυμίζει επικίνδυνα το διάστημα πριν την άνοδο του Χίτλερ στη Γερμανία.

Η δράση από τα κάτω έπαιξε σοβαρό ρόλο για μην κυριαρχήσουν τέτοιες σκέψεις στη γαλλική αστική τάξη. Το γαλλικό κίνημα και η Αριστερά (Σοσιαλιστικό και Κομμουνιστικό Κόμμα- ΣΚ και ΚΚ) γνώριζαν πολύ καλά τι τους περίμενε σε ενδεχόμενη νίκη του φασισμού – τα γεγονότα στη Γερμανία απείχαν μόλις λίγους μήνες. Στις 9 Φλεβάρη κάλεσαν σε αντιφασιστικές διαδηλώσεις που πνίγηκαν στο αίμα (με 9 νεκρούς). Ακολούθησε κάλεσμα για γενική απεργία. Η απεργία ήταν ένας πραγματικός σεισμός, με 4,5 εκατομμύρια απεργούς να νεκρώνουν τη χώρα.

ΚΚ και ΣΚ οργανώνουν γιγάντιες συγκεντρώσεις αλλά σε διαφορετικά σημεία, λόγω της έχθρας που είχε καλλιεργηθεί την «υπεραριστερή» περίοδο. Κι όμως, από τα κάτω επιβάλλεται στις ηγεσίες κοινή συγκέντρωση στις 161 από τις 346 πόλεις. Στο Παρίσι τα πλήθη ενώνονται φωνάζοντας μαζί «Ενότητα, ενότητα»! Το ενιαίο μέτωπο ήταν η απάντηση που επέλεγαν αυθόρμητα οι μάζες για να αντιμετωπίσουν την κρίση και το φασισμό. Την επόμενη διετία το πολιτικό σκηνικό αντιστράφηκε. Οι εργάτες κι Αριστερά ανέκτησαν εν μέρει την αυτοπεποίθησή τους, οι

φασίστες απέκτησαν αντίπαλο δέος κι η δυναμική τους αναχαιτίστηκε. Όλα αυτά αποτελούσαν απλώς μια πρόγευση για ό,τι επωαζόταν στο βυθό της κοινωνίας.

Από το Ενιαίο στο Λαϊκό Μέτωπο

Μετά το Φλεβάρη η κοινωνική βάση πίεζε όλο και περισσότερο τις κομματικές και συνδικαλιστικές ηγεσίες σε κοινή δράση. Η έχθρα μεταξύ ΚΚ και ΣΚ ατονούσε. Η γραμμή πάλης του ΚΚ ενάντια στο «σοσιαλφασισμό» σταδιακά υποχώρησε, μέχρι να αλλάξει οριστικά γραμμή τον Ιούλιο του 1934.

Στις 27 Ιουλίου υπογράφεται Σύμφωνο συνεργασίας του ΚΚ με το ΣΚ του Λεόν Μπλούμ, ενάντια στη απειλή του φασισμού και του πολέμου. Στις 24 Οκτώβρη όμως, γίνεται ένα βήμα παραπέρα: ο γ.γ. του ΚΚ Γαλλίας, Μορίς Τορέζ, προτείνει συμμαχία στους Ριζοσπάστες Σοσιαλιστές και γεννιέται το πρώτο «Λαϊκό Μέτωπο» των τριών βασικών κομμάτων. Διαμορφώνεται έτοιμια διαταξική συμμαχία, με το ΡΚ να «ξεπλένεται» από τα αριστερά και τα εργατικά συμφέροντα να υποτάσσονται στα αστικά προς όφελος μιας ομιχλώδους «αντιφασιστικής» πάλης δίχως ταξικές αναφορές. Η σύναψη της Συμμαχίας προϋποθέτει την υποταγή του ΚΚ χωρίς όρους. Οι Γάλλοι αστοί κι η ΕΣΣΔ προσάρμοζαν την τακτική τους, σφυρηλατώντας ένα νέο «αριστερό» όπλο ενάντια τους εργάτες.

Το ΚΚ αλλάζει την πολιτική του στα συνδικάτα, προσπαθώντας να αδρανοποιήσει τις δυνατότητες που ανοίγει η από τα κάτω πίεση για ενιαιομετωπική τακτική με το ΣΚ. Σε αντίθεση με το 1928-33, αρχίζει να καλεί τους εργάτες σε αυτόσυγκράτηση. Διακηρύττει ότι ο μοναδικός «ρεαλιστικός» στόχος για το κίνημα ήταν η υπεράσπιση της κοινοβουλευτικής αστικής δημοκρατίας από το φασισμό. Η ηγεσία του ΚΚ εξηγεί ότι οι απεργίες πρέπει να έχουν μόνο οικονομικά και όχι πολιτικά αιτήματα. Αντιτάσσεται, για παράδειγμα στο αίτημα για εθνικοποιήσεις, γιατί αυτές «δεν μπορούν να γίνουν στα πλαίσια του αστικού κράτους» (!), αλλά

ταυτόχρονα αποφεύγει να ταχθεί άμεσα υπέρ του εργατικού κράτους , επιχειρηματολογώντας διαρκώς ότι 'η κατάσταση δεν είναι επαναστατική'.

Ωστόσο δεν μπορεί να κερδηθεί ο οικονομικός αγώνας με καθαρά «οικονομικά αιτήματα», το ψωμί χωρίς κρατικοποιήσεις, η ειρήνη με φιλοϊμπεριαλιστές συμμάχους (ΡΚ) κι η ελευθερία σε συνεργασία με στηρίγματα (ΡΚ) βοναπαρτιστικών καθεστώτων που στηρίζονται στους φασίστες. Δεν μπορούν να πειστούν οι εργάτες ότι θα κερδίσουν αυξήσεις μισθών και ΣΣΕ χωρίς δραστικά μέτρα ενάντια στο κεφάλαιο, σε ένα περιβάλλον με ισχνή διαπραγματευτική εργατική ικανότητα και εκατομμύρια ανέργους να περιμένουν στην ουρά. Δεν ισχύει ότι οι οικονομικές απεργίες έχουν μεγαλύτερη επιτυχία ή ότι η πολιτικοποίηση του αγώνα «στενεύει» τη μαζικότητά του. Είναι χαρακτηριστικό ότι πριν το 1934 είχαν προηγηθεί αλληπάλληλα καλέσματα των συνδικάτων για απεργίες με οικονομικά αιτήματα χωρίς την παραμικρή επιτυχία, αλλά ήταν το κάλεσμα για την πολιτική απεργία ενάντια στο φασισμό που πάγωσε τη Γαλλία και τρομοκράτησε αστούς και φασίστες στις 12/2/1934. Η επαναστατική κατάσταση δεν θα πέσει από τον ουρανό , πρέπει να χτιστεί μέσα από την πολιτική και κοινωνική πάλη, ότι η ανοδική πορεία των ταξικών αγώνων δεν θα κρατήσει για πάντα. Όλα αυτά εξηγεί ο Τρότσκι ήδη από το Νοέμβρη του 1934.

Παρ' όλα αυτά η «μεγάλη εικόνα» που κυριαρχεί στις μάζες είναι η «ενωτική στροφή» του ΚΚ, που γίνεται δεκτή με ενθουσιασμό – οι εργάτες είχαν αηδιάσει από την πολιτική της Τρίτης Περιόδου και τα καταστροφικά της αποτελέσματα. Η διετία 1934-35 σημαδεύεται από την άνοδο του εργατικού κινήματος, ο φασισμός αναχαιτίζεται, τα συνδικάτα μαζικοποιούνται ραγδαία. Οι πολιτικές συγκεντρώσεις του ΑΜ είναι τεράστιες. Ενδεικτικό της αντιφασιστικής συσπείρωσης και του αριστερόστροφου ανέμου είναι το γεγονός ότι το ΚΚ Γαλλίας από το 1933 ως το 1936

δεκαπλασιάζει τα μέλη του, ενώ μόνο μέσα στο 1936 η δύναμή του τριπλασιάζεται και η νεολαία του τετραπλασιάζεται. Εντός του ΣΚ δυναμώνει η αριστερή πτέρυγα με επικεφαλής τον Μ.Πιβέρ.

Λαϊκά Μέτωπα: Από τη σοσιαλιστική επανάσταση στην ταξική συνεργασία

«Σήμερα η κατάσταση δεν είναι αυτή που ήταν το 1914. ...Στην παρούσα φάση, ακόμα κι ένας αριθμός καπιταλιστικών κρατών ενδιαφέρονται να διατηρήσουν την ειρήνη. Έτσι υπάρχει η δυνατότητα για τη δημιουργία ενός πλατιού μετώπου ...», αποφαινόταν η ΕΕ της Κομιντέρν τον Απρίλη του 1936. Ήταν πλέον προφανές ότι η Ευρώπη βαδίζει σε ένα δεύτερο μεγάλο πολεμικό σφαγείο. Ο Στάλιν αναζητούσε συμμαχίες ενάντια στο Χίτλερ. Βεβαίως οι συμμαχίες πλέον δεν αφορούσαν επαναστατικά κινήματα –αυτά πλέον αποτελούσαν θανάσιμο εχθρό της ΕΣΣΔ. Οι συμμαχίες αφορούσαν καπιταλιστικά και ιμπεριαλιστικά κράτη, τις δυο μεγαλύτερες αποικιοκρατικές δυνάμεις του πλανήτη, Γαλλία και Βρετανία, καθώς και άλλες αστικές τάξεις, βαφτίζοντάς τις ...δημοκρατικές δυνάμεις.

Για να γίνει εφικτή αυτή η συμμαχία, τα ΚΚ όλου του πλανήτη θα έπρεπε να εκπαιδευτούν στην ταξική συνεργασία, να θυσιάζουν την κρίσιμη στιγμή τα συμφέροντα των εργατών «γιατί δεν είναι ώριμες οι συνθήκες», να απεμπολήσουν το στόχο της σοσιαλιστικής επανάστασης γιατί -δήθεν- προηγούνταν άλλα «στάδια» του κοινωνικού μετασχηματισμού.

Η νέα δεξιά στροφή άρχισε να ζυμώνεται χρόνια πριν. Η ίδια μέθοδος με παρόμοια επιχειρήματα είχε δοκιμαστεί «πετυχημένα» στην Κίνα το 1925-27 (με τη σφαγή της επανάστασης και των κομμουνιστών). Η «Πράβντα» το 1931 έγραφε για την Ισπανία ότι «δεν μπορεί νά 'ναι το άμεσα καθήκον μας η σοσιαλιστική επανάσταση». Οι εξελίξεις στη Γαλλία μετά τα γεγονότα του Φλεβάρη 1934 έσπρωξαν αποφασιστικά σε αυτή την κατεύθυνση, με την πολιτική συμφωνία με του ΚΚ με το ΣΚ και το ΡΚ, ενώ το Μάη

του 1935 υπογράφηκε το γαλλοσοβιετικό σύμφωνο με το βοναπαρτιστικό καθεστώς του Λαβάλ (ο Λαβάλ θα γινόταν μετέπειτα συνεργάτης του Χίτλερ στο δοσίλογο καθεστώς του Βισύ).

Ως επίσημη στρατηγική πάντως τα Λαϊκά Μέτωπα (ΛΜ) σφραγίστηκαν στο 7^ο Συνέδριο της Κομιντέρν το 1935. Από το πρότερο αντι-ιμπεριαλιστικό μένος, μετά το 7^ο Συνέδριο η Κομιντέρν μεταπηδά στην άποψη ότι ο πόλεμος δεν είναι ιμπεριαλιστικός αλλά αντιφασιστικός, με την αιτιολογία ότι στο ένα από τα δυο στρατόπεδα, το «δημοκρατικό», θα συμμετείχε η «σοσιαλιστική πατρίδα». Στο Συνέδριο αφαιρείται κάθε νύξη στον ιμπεριαλισμό και τους ανταποικιακούς αγώνες (εναντίον κυρίως των Γάλλων και των Άγγλων ιμπεριαλιστών) για να μη θιγούν οι «σύμμαχοι». Η γραμμή πλέον έμοιαζε με αυτή που είχαν πάρει τα σοσιαλδημοκρατικά κόμματα στον Α'ΠΠ κι έπειτα. Σε κάθε χώρα η συμμαχία με τη «προοδευτική» αστική τάξη έγινε η κεντρική κατεύθυνση, δήθεν για χάρη της πάλης ενάντια στο φασισμό και τον πόλεμο. (Πριν τη διάλυση της Κομιντέρν θα ακολουθούσαν άλλες 2 στροφές, το 1939 νέα «αντι-ιμπεριαλιστική» στροφή εξαιτίας του Συμφώνου με το Χίτλερ κι επιστροφή εκ νέου στον «αντιφασισμό» το 1941).

Τα ΚΚ έστριβαν ξανά το τιμόνι δεξιά διεθνώς. Την προηγούμενη περίοδο διατυμπάνιζαν την επανάσταση «εδώ και τώρα» με σύνθημα «σοβιέτ παντού» σε συνθήκες κινηματικής ύφεσης. Τώρα, ενώ οι αγώνες έμπαιναν σε ανοδική τροχιά, τα ΚΚ αναλάμβαναν να παίξουν πυροσβεστικό ρόλο στο κίνημα, υποτασσόμενα στο στόχο της συνεργασίας με την αστική τάξη, ή καλύτερα με τη σκιά της. Τα πιο καταστροφικά αποτελέσματα αυτής της πολιτικής έμελλε να γευτεί το γαλλικό εργατικό κίνημα και η Ισπανική επανάσταση.

«Κυβέρνηση Αριστεράς»: οι εργάτες έχουν διαφορετική άποψη από τα κυβερνητικά επιτελεία

Στις 26 Απρίλη και τελικά στο β' γύρο στις 3 Μάη, η εκλογική αναμέτρηση στη Γαλλία δίνει σαρωτική νίκη του ΛΜ με 57% απέναντι στην Ενωμένη Δεξιά.Ενώ το «ρεαλιστικό» σενάριο για τους συμμετέχοντες στο ΛΜ προέβλεπε κυβέρνηση Νταλαντιέ (ΡΚ), λόγω μεγάλης πτώσης του ΡΚ (στους 110 βουλευτές) και μεγάλης ανόδου της Αριστεράς (το ΣΚ βγαίνει μακράν πρώτη δύναμη με 149 βουλευτές) προκύπτει κυβέρνηση Μπλουμ (ΣΚ). Το ΚΚ βγαίνει τρίτη δύναμη εκτινάσσοντας τους βουλευτές του από 10 σε 72.

Η εκτίναξη του ΛΜ σίγουρα **δεν οφείλεται** στην απόφαση των ΚΚ και ΣΚ να συνεργαστούν με το ΡΚ .Χαρακτηριστικό είναι ότι στις 24 Μάη 1936 γίνεται μια συγκέντρωση για την επέτειο της Παρισινής Κομμούνας που διοργανώνεται από το ΣΚ και το ΚΚ, δίχως τη συμμετοχή του ΡΚ: είναι η πιο μαζική συγκέντρωση της τελευταίας χρονιάς, με 600.000 κόσμο. Η οργανωμένη δύναμη του ΡΚ δεν συμμετέχει στις διάφορες εκδηλώσεις και κινητοποιήσεις. Η νίκη του ΛΜ **οφείλεται** στον καλπασμό της Αριστεράς και στην αγωνιστική διάθεση του εργατόκοσμου να συγκρουστεί με τον καπιταλισμό και το φασισμό.

Παρ' όλα αυτά η συμφωνία του Λ.Μ. επιβάλλει υπερεκπροσώπηση των Ριζοσπαστών στην κυβέρνηση, ενώ το ΚΚ δε συμμετέχει κατ' απαίτηση των «συμμάχων» Ριζοσπαστών. Η σύνθεση της κυβέρνησης αποτελεί χειροπιαστή απόδειξη της υποταγής των εργατικών συμφερόντων στην αστική τάξη.Στο πρώτο διάγγελμά του ο πρωθυπουργός Λεόν Μπλουμ με τις κοινοτοπίες του προσπαθεί να κρατήσει μια επαφή με τους ψηφοφόρους του χωρίς να τους ...παραδίνει θάρρος και χωρίς να τρομάζει τους αστούς: "Η ελπίδα επέστρεψε. Έχουν εγκαθιδρυθεί νέες κοινωνικές σχέσεις. Γεννιέται μία νέα τάξη πραγμάτων". Οι εφημερίδες των Σοσιαλιστών και Κομμουνιστών έγραφαν πως « άρχιζε ειρηνική μεταρρύθμιση του κοινωνικού καθεστώτος Γαλλίας» .

Ο Τρότσκι γράφει για τη Γαλλία από το 1934 ότι «σκοπός του Ενιαίου Μετώπου δεν μπορεί παρά να είναι μια κυβέρνηση ΕΜ, δηλαδή μια κυβέρνηση Κομμουνιστών-Σοσιαλιστών, ένα υπουργείο Μπλουμ – Κασέν». Ανεξαρτήτως του πώς αντιμετωπίζει κανείς τη φράση του Τρότσκι (κατά τη γνώμη του γράφοντος ούτε ένα «υπουργείο Μπλουμ-Κασέν» θα συνιστούσε πραγματική «εργατική-αριστερή κυβέρνηση»), είναι βέβαιο πως η συγκυβέρνηση με το ΡΚ δεν είναι κυβέρνηση ΕΜ. Έχει τελείως διαφορετικό περιεχόμενο, διαθέτει την ανοχή της αστικής τάξης και η Αριστερά είναι δεμένη χειροπόδαρα. Το μέτωπο με το ΡΚ έχει τη μορφή μιας μίνιμουμ «προοδευτικής-αντιφασιστικής» συμμαχίας, με γενικόλογα συνθήματα «Ψωμί Ειρήνη Ελευθερία» – «Για μία ισχυρή, ελεύθερη και ευτυχισμένη Γαλλία», χωρίς να δεσμεύεται ούτε σε ένα συγκεκριμένο εργατικό αίτημα.

Όμως για τον κόσμο της εργασίας που βρίσκεται σε κίνηση, η νίκη του ΑΜ μεταφράζεται ως «κυβέρνηση της Αριστεράς», ως δική του νίκη. Η εργατική τάξη μετά από χρόνια άμυνας απέναντι στη φτώχεια και το φασισμό, ένιωθε πως είχε έρθει η ώρα για αντεπίθεση. Και αναλαμβάνει με τη δράση του να δώσει σε αυτή τη νίκη συγκεκριμένο περιεχόμενο...

Με τη νίκη του ΑΜ η ώθηση προς τα αριστερά είναι ακόμα μεγαλύτερη κι οδηγεί στην ένωση των προηγούμενα διασπασμένων συνδικάτων CGT (ελεγχόταν από το ΣΚ) και CGTU (ελεγχόταν από το ΚΚ). Στη νέα ενωμένη CGT το ΚΚ διαθέτει την πλειοψηφία. Ξεκινάνε κινητοποιήσεις στρατιωτών αλλά κι εργατών. Δυο απανωτές απεργίες μεταλλεργατών (στην κατασκευή αεροπλάνων) ξεσπάνε στις 11 και στις 13 Μαΐου ενάντια σε απολύσεις συναδέλφων, η συμμετοχή στην απεργία φτάνει το 100% κι οι απολύσεις ανακαλώνται άμεσα. Ακολουθούν απεργίες και καταλήψεις σε εργοστάσια αεροπλάνων με πιο επιθετικά αιτήματα: Διεκδικούν και κερδίζουν την υπογραφή νέας ΣΣΕ και μισθολογικές αυξήσεις. Για όλες αυτές τις απεργίες και νίκες η εφημερίδα του ΚΚ η Ουμανιτέ δεν κάνει ούτε μια αναφορά, παρά μόνο πολύ μετά, στις 24 Μάη.

Στις 28 Μάη ξεκινούν απεργία και κατάληψη οι 32.000 εργάτες

της Ρενό (το έμβλημα της γαλλικής βιομηχανίας) και το σινιάλο έχει δοθεί: την επόμενη μέρα ξεσπούν καταλήψεις στα περισσότερα εργοστάσια: Σιτροέν και λοιπές αυτοκινητοβιομηχανίες, βιομηχανίες μετάλλου και χάλυβα, χημικών και τροφίμων, κλωστοϋφαντουργίες, μεταφορές, διυλιστήρια, ακόμα και ξενοδοχεία, γκαλερί, εστιατόρια, εργαστήρια, εμπορικά καταστήματα, ασφαλιστικές εταιρείες, κομμωτήρια... Οι οικοδόμοι απεργούν. Ανθρακωρύχοι, λιμενεργάτες, ναύτες, φορτηγατζήδες, εργάτες γης καταλαμβάνουν τους χώρους δουλειάς τους. Οι δημοσιογράφοι καταλαμβάνουν τα τυπογραφεία και παγώνουν την κυκλοφορία εφημερίδων. Στο πρωτοφανές κίνημα συμμετέχουν συνδικαλισμένοι αλλά και ασυνδικαλιστοι εργάτες. Δημιουργούνται επιτροπές αντίστασης και συντονισμού κατά τόπους και συνοικίες. Τα λαϊκά στρώματα στηρίζουν τους απεργούς, δημιουργούνται απεργιακά ταμεία και εκδηλώσεις για την οικονομική ενίσχυση των απεργών. Μέχρι τις 2 Ιούνη πρακτικά το σύνολο της γαλλικής οικονομίας έχει παγώσει.

Οι εργάτες ξεπερνάνε τις ηγεσίες τους και τα σύνορα και αλλάζουν τον κόσμο

Η μαχητικότητα των απεργών δεν έχει τίποτε κοινό με τις προσδοκίες, τις προθέσεις από τα μεγάλα εργατικά κόμματα. ΚΚ και ΣΚ όχι μόνο δεν έχουν οργανώσει, αλλά ξορκίζουν το μεγάλο κύμα καταλήψεων κι έντρομα ρίχνουν όλες τους τις δυνάμεις για να το κλείσουν. Από τις πρώτες μέρες οι ηγέτες του ΚΚ στέκονται απολογητικά απέναντι στην εργοδοσία, δίνοντας το λόγο τους πως «οι απεργίες έχουν οικονομικά αιτήματα. Αν οι εργοδότες δείξουν κατανόηση, οι απεργίες θα κλείσουν.»

Οι απεργοί όμως διαψεύδουν αυτές τις δεσμεύσεις, δείχνοντας καθαρά «πολιτικό» και «αδιάλλακτο» προσανατολισμό: Η επιτυχία της απεργίας έγκειται στο γεγονός ότι οι καταλήψεις κι οι απεργιακές φρουρές τσακίζουν την προσπάθεια όποια οργανωμένη προσπάθεια απεργοσπασίας και τις επιθέσεις των φασιστών. Εργατικοί κλάδοι φτάνουν να κλειδώνουν τα αφεντικά μέσα στα

γραφεία τους. Τεράστιες εργατικές πρωτοπορίες φτάνουν από μόνες τους να δηλώνουν στα συντονιστικά καταλήψεων ότι «οι εργάτες είναι πλέον οι αφέντες στα εργοστάσια», ότι «μπορούν χωρίς αφεντικά», και δίνουν τελεσίγραφο 48 ωρών στα αφεντικά να ικανοποιήσουν όλα τα αιτήματα, προειδοποιώντας ότι διαφορετικά «θα προχωρήσουν σε εθνικοποιήσεις με εργατικό έλεγχο».

Η κυβέρνηση Μπλουμ μάταια εκλιπαρεί για «αυτοσυγκράτηση» και σταμάτημα των κινητοποιήσεων. Έπειτα δοκιμάζει με απανωτές ανακοινώσεις την υπόσχεση για ικανοποίηση όλων των αιτημάτων. Οι εργάτες απαντάνε κλιμακώνοντας τις κινητοποιήσεις. Εικόνες περιγράφουν συνδικαλιστές του ΚΚ να προσπαθούν να μεσολαβήσουν στη «διαπραγμάτευση», πηγαίνοντας στα συντονιστικά καταλήψεων μαζί με εργοδότες, κι οι εργάτες να τους πετάνε έξω και να τραγουδάνε τη Διεθνή.

Έτσι ο Λ.Μπλουμ στις 7 Ιουνίου καλεί τους εκπροσώπους των εργοδοτών και των συνδικάτων, για να υπογραφεί η ταξική ειρήνη. Οι εργοδότες υποχρεώθηκαν μπροστά στην ορμητικότητα των εργαζομένων στη Συμφωνία του Ματινιόν (από το χώρο συνάντησης, το Οτέ λΜατινιόν=το πρωθυπουργικό γραφείο). Η συμφωνία προέβλεπε αυξήσεις 7-15% στους μισθούς, παραχωρήσεις συνδικαλιστικών δικαιωμάτων, 15ήμερη πληρωμένη άδεια διακοπών – για πρώτη φορά στην ιστορία του εργατικού κινήματος, συλλογικές συμβάσεις εργασίας, 5ήμερη εβδομάδα 40 ωρών εργασίας (αντί 6ήμερη και 48), διευκολύνσεις στους αγρότες (όπως αποκάλυψε ο Μπλουμ αργότερα, η συνάντηση έγινε κατ' απαίτηση του γαλλικού ΣΕΒ...)

Αυτές οι παραχωρήσεις σε καιρό βαθιάς κρίσης μπορούν να ειπωθούν σαν ένδειξη της δύναμης των εργατών, του τρόμου των εργοδοτών και του τι πραγματικά διακυβευόταν: η εξουσία. Μπορούν να ειπωθούν όμως κι ως ένδειξη στρατηγικής ευφυίας και τακτικού ελιγμού: τα αφεντικά θα έδιναν κάτι τώρα για να μη χάσουν τα πάντα, για να κλείσουν οι κινητοποιήσεις. Μόλις ο κόσμος γύριζε στην «κανονικότητα» της εξατομικοποίησης, θα τα παίρνανε όλα πίσω και δεν θα υλοποιούσαν τα υπεσχημένα.

Ωστόσο κι οι εργάτες με τη σειρά τους βγάζουν τα σωστά συμπεράσματα, συνειδητοποιώντας τη δύναμή τους, διαπιστώνοντας ότι η δική τους δράση είναι αποτελεσματική, και συνεχίζουν. Έτσι η εκτελεστική επιτροπή του συνδικάτου των μεταλλεργατών ανακοινώνει στις 8/6: «Οι μεταλλεργάτες δεν μπορούν να περιμένουν την βουλή μέχρι να ψηφίσει τέτοιους νόμους.πολύ περισσότερο δεν μπορούν να περιμένουν τη βουλή μέχρι να αναγκάσει τους εργοδότες να αποδεχτούν τα αιτήματά μας.» Τα πάντα εξαρτώνται από την ανεξάρτητη δράση των συνδικαλιστικών οργανώσεων» Σε σύσκεψη 700 εκπροσώπων απεργιακών επιτροπών ψηφίζεται με μεγάλη πλειοψηφία η συνέχιση των κινητοποιήσεων.Μέχρι τις 11 Ιούνη η Γαλλία βρίσκεται σε κατάσταση εργατικής ανταρσίας.

Ο Μπλουμ προσπαθούσε απεγνωσμένα να ηρεμήσει τις επαναστατικές διαθέσεις των εργατών, εξηγώντας ότι «ο κόσμος ψήφισε κυβέρνηση Λαϊκού Μετώπου», ότι πρέπει να γίνουν σεβαστοί οι «σύμμαχοι» και να μη διεκδικούνται «κομμουνιστικές» μεταρρυθμίσεις κι ανατροπές. Όμως τόσο τα εκλογικά αποτελέσματα όσο κι η εργατική κίνηση αποτύπωναν ακριβώς την επαναστατική δυναμική του κόσμου. «Κάντε το όπως οι Ρώσοι το 1917» φαινόταν να ζητάνε οι εργάτες κι εργάτριες και ταυτόχρονα περνούσαν στη δράση για να το διασφαλίσουν. Στην πραγματικότητα υλοποιούσαν το σύνθημα του ΚΚ που την προηγούμενη περίοδο καλούσε σε σοβιέτ και επανάσταση .

Καταγεγραμμένα στη Γαλλία τον Ιούνιο του 1936 ξέσπασαν 12.142 απεργίες και καταλήφθηκαν 8.941 εργοστάσια. Περισσότεροι από 1.8 εκατομμύριο απεργοί καταγράφηκαν στο Παρίσι κι 6 εκατομμύρια συνολικά. Ήταν η μεγαλύτερη γενική απεργία στην ιστορία της Γαλλίας (από τις 28 Μάη ως τις 11 Ιούνιο), με το όπλο των εργοστασιακών καταλήψεων να παίρνει τέτοια έκταση για πρώτη φορά παγκοσμίως από την ιταλική κόκκινη διετία του 1919-20. Ο Άγγλος πρέσβης περιέγραφε έντρομος την κατάσταση στη Γαλλία ως παρόμοια με τη Ρωσία του 1917.

Το κίνημα απεργιών και καταλήψεων αρχίζει να εξαπλώνεται μέχρι την Αλγερία και Μαρόκο (γαλλικές αποικίες), αλλά φτάνει κι ως το Βέλγιο και την Αγγλία. Τις προηγούμενες εβδομάδες είχε προηγηθεί ένα τεράστιο κίνημα στην Ισπανία, με απεργίες και καταλήψεις γης, μετά τη νίκη της εκεί εκδοχής του «Λαϊκού Μετώπου»-λίγες μέρες μετά θα ξεσπούσε η νικηφόρα εξέγερση που συντρίβει το πραξικόπημα του Φράνκο. Λίγες μέρες πριν η εργατική τάξη στην Ελλάδα βρισκόταν στα πρόθυρα εξέγερσης, με την αστική τάξη να έχει χάσει για λίγο τον έλεγχο στη Θεσσαλονίκη. Ο Τρότσκι, παρακολουθώντας τα γεγονότα, έγραφε: «Τα πάντα είναι δυνατόν να γίνουν». (1)

Οι ρεφορμιστικές ηγεσίες παίζουν πυροσβεστικό και κατασταλτικό ρόλο

Τελικά, εσπευσμένα, τη νύχτα της 11 Ιούνη η Βουλή ψηφίζει τους νόμους για πληρωμένες διακοπές και τις συλλογικές συμβάσεις, με τους Ριζοσπάστες να ψηφίζουν τα φιλεργατικά μέτρα παρά τη διαφωνία τους, υπό το φόβο εξέγερσης και κατάρρευσης της κυβέρνησης. Το Λαϊκό Μέτωπο τελικά πετάει τις εργατικές μάσκες και τις ασκήσεις ισορροπίας. Πλάι στο «καρότο» των παραχωρήσεων προσθέτει το μαστίγιο, διαλέγοντας ανοιχτά το αντίπαλο ταξικό στρατόπεδο:

- από την επόμενη μέρα σε συνεργασία με την ηγεσία της CGT, διατάσσει να σταματήσουν οι απεργίες αφού τα βασικά αιτήματα έχουν ικανοποιηθεί.
- Κινητοποιεί το στρατό και την αστυνομία στα περίχωρα του Παρισιού, ενώ
- προχωρά στην κατάσχεση της τροτσκιστικής εφημερίδας «Εργατική Πάλη» και σε διώξεις τροτσκιστών. Οι τελευταίοι είχαν μικρές δυνάμεις, αλλά αποτελούσαν τη μόνη πολιτική δύναμη που δεν αναγνώριζε τις Συμφωνίες του Ματινιόν και καλούσαν σε κλιμάκωση των κινητοποιήσεων. Η καταστολή τους λειτουργούσε παραδειγματικά.

Το σπουδαιότερο ρόλο στην πυρόσβεση και την αστυνόμευση των εργατών εκ των πραγμάτων αναλαμβάνει το ΚΚ. Στις 12 Ιουνίου ο γ.γ. του ΚΚΓ Μορίς Τορέζ αποφαινεται: «δεν μπαίνει θέμα για την εργατική τάξη και το Κόμμα να διεκδικήσει την εξουσία...Πρέπει να γνωρίζουμε πώς να κλείνουμε μία απεργία ακόμα κι αν δεν έχουν ικανοποιηθεί όλα τα αιτήματα» και κρίνει απαραίτητο να το κάνει λιανό ακόμα και στους πιο καλόπιστους πως: « το Λαϊκό Μέτωπο δεν είναι η επανάσταση». Το ΚΚ ρίχνει όλο του το βάρος στο να σταματήσει τις απεργίες. Εκδηλώνεται αμφισβήτηση στη γραμμή του ΚΚ και διαμαρτυρίες από την εργατική βάση, κάποιες νέες απεργίες ξεσπάνε, αλλά τα δείγματα αντίστασης στην ταξική προδοσία είναι μικρά κι ανοργάνωτα. Δεν υπάρχει κάποιος εναλλακτικός επαναστατικός πόλος να διεκδικήσει τα ηνία στο πεδίο της μάχης. Για την εργατική κι αγωνιζόμενη πλειοψηφία το ΚΚ αποτελούσε την αναγνωρισμένη ηγεσία του κινήματος και την «άκρα αριστερά». Και η «άκρα αριστερά» καλούσε στο σταμάτημα των απεργιών ...για το καλό του κομμουνισμού.Σταδιακά το κίνημα μετά τις 13/6 υποχωρεί.

Μισή επανάσταση οδηγεί στην αντεπανάσταση

Λίγες μέρες μετά η κυβέρνηση Λαϊκού Μετώπου ποινικοποιούσε τις απεργίες και τις καταλήψεις, προχωρώντας σε διώξεις και συλλήψεις αγωνιστών.Ξεκίνησαν οι απολύσεις , με ιδιαίτερη προτίμηση στους συνδικαλιστές. Η κυβέρνηση απαγόρευσε να σταλεί βοήθεια στον Ισπανικό εμφύλιο -υποχωρώντας στο βέτο του ΡΚ-, κατέπνιξε τις εξεγέρσεις στη Συρία (τότε γαλλική αποικία), βασάνισε επαναστάτες στη γαλλική Ινδοκίνα.Το ΚΚ έδενε τους εργάτες στο άρμα του γαλλικού ιμπεριαλισμού.

Από τις αρχές Ιουλίου, το νόμισμα υποτιμήθηκε στο όνομα της «ανάπτυξης» κι άρχισαν να ανεβαίνουν οι τιμές εξανεμίζοντας τις μισθολογικές αυξήσεις. Άρχισαν να πραγματοποιούνται εργοδοτικά λοκ-άουτ για να εκβιάσουν τους εργάτες. Στο εσωτερικό προχώρησε σε ένα τεράστιο πρόγραμμα εξοπλισμών και σε περικοπές κοινωνικών δαπανών. Το 5ήμερο άρχισε να καταστρατηγείται.

Ο Μπλουμ άρχισε να δικαιολογείται για την προδοσία των υποσχέσεων, καλώντας τους εργάτες να «μην περιμένουν θαύματα». Ο Τρότσκι είχε προειδοποιήσει έγκαιρα ότι χωρίς «θαύματα», δηλαδή χωρίς άμεσα δραστικά και ριζοσπαστικά μέτρα που θα θίγουν τον πυρήνα του κεφαλαίου για να χτυπήσουν τη λιτότητα και την ανεργία (πχ κρατικοποιήσεις, έλεγχος εξωτερικού εμπορίου) ο κόσμος θα έχανε την εμπιστοσύνη του στο ΑΜ. Οι εργάτες θα έχαναν την αυτοπεποίθησή τους κι οι μικροαστοί θα απομακρύνονταν, ανοίγοντας το δρόμο για το φασισμό και τον αντεπαναστατικό δρόμο.

Στα τέλη του 1936 το ΚΚ μετακινήθηκε ακόμα δεξιότερα, προτείνοντας να αντικατασταθεί το Λαϊκό Μέτωπο από ένα αντιγερμανικό πατριωτικό «Γαλλικό Μέτωπο», με τη συμμετοχή της Δεξιάς, ενώ αυτή στρεφόταν προς την Ακροδεξιά! Μια κανονική πρόταση για κυβέρνηση εθνικής ενότητας...

Οι απεργίες άρχισαν να καταστέλλονται με το στρατό και την αστυνομία. Στις 16 Μάρτη του 1937 η αστυνομία της Λαϊκομετωπικής κυβέρνησης επιτέθηκε σε αντιφασιστική διαδήλωση και δολοφόνησε έξι εργάτες. Στις 22 Ιούνη του 1937 η κυβέρνηση παραιτήθηκε. Οι κυβερνήσεις που τη διαδέχτηκαν, κεντρο-δεξιόι συνασπισμοί, συνέχισαν να απολαμβάνουν τη στήριξη και των Σοσιαλιστών και των Κομμουνιστών. Το ΚΚ σταμάτησε να στηρίζει τις δεξιές κυβερνήσεις μόνο τον Σεπτέμβρη του 1938, όταν η Βρετανική και η Γαλλική κυβέρνηση 'έριξαν' στη συμφωνία την ΕΣΣΔ ...

Το Μάη του '38 οι τιμές των προϊόντων ήταν 47% υψηλότερες απ' τις αντίστοιχες του 1936. Η καταστολή κλιμακώθηκε, τα αντεργατικά μέτρα (όπως η υποχρεωτική απλήρωτη υπερεργασία) και οι απολύσεις πολλαπλασιάστηκαν: 40.000 στην αεροπορική βιομηχανία, 32.000 στη Ρενό, 100.000 στη Μαρσέιγ –με κλείσιμο 100 εργοστασίων-, 100.000 στην κλωστοϋφαντουργία, 80.000 στα ορυχεία...

Υπήρξε εργατική αντίσταση, αλλά ήταν αργά. Πλέον κυριαρχούσε η απογοήτευση. Το 1935 οι συνδικαλισμένοι εργάτες αριθμούσαν

785.000. Μετά τον Ιούνιο του 1936 έφτασαν τα 4-5 εκατομμύρια. Το 1939 ο αριθμός τους είχε πέσει ξανά στο 1 εκατομμύριο. Η καταστολή κλιμακωνόταν κι ενέτεινε την αποθάρρυνση. Ο κόσμος πλέον δεν εμπιστευόταν τις συνδικαλιστικές ηγεσίες. Στις 30 Νοέμβρη του 1938, η CGT κάλεσε σε Γενική Απεργία ενάντια στην –και τυπικά- κατάργηση της βδομάδας των 40 ωρών. Το απεργιακό κάλεσμα ήταν ψοφοδεές – προέτρεπε να μη γίνουν διαδηλώσεις και καταλήψεις. Η απεργία κατέληξε σε αποτυχία και σε σκληρή καταστολή από τον παλιό «αντιφασίστα σύμμαχο» Νταλαντιέ. Η εκδικητικότητα των αφεντικών ήταν ανάλογη της τρομάρας που πήραν το 1936- πχ η αστυνομία επέβαλε τους εργάτες της Ρενό να βγούν έξω από το εργοστάσιο να χαιρετήσουν φασιστικά και να φωνάξουν «ζήτω η αστυνομία», ενώ τους χτυπούσαν. Το Σεπτέμβρη του 1939, ως απάντηση στο σύμφωνο Ρίμπεντροπ-Μολότοφ, ο Νταλαντιέ κήρυξε παράνομο το ΚΚ. Η γαλλική Βουλή, η ίδια που είχε ψηφίσει την κυβέρνηση στο Λαϊκό Μέτωπο, το 1936, τελικά το 1940 ψήφισε την... κατάργηση της Δημοκρατίας κι επέβαλε το μισοφασιστικό καθεστώς του Πετέν (καθεστώς του Βισύ) που συνεργάστηκε με τους Ναζί.

Κάποια συμπεράσματα...

- Η ταξική πάλη εκφράζεται μέσα από απεργίες με οικονομικά αιτήματα αλλά ταυτόχρονα περικλείει και την πάλη του καταπιεζόμενου ενάντια στον καταπιεστή, δηλαδή εμπεριέχει και στοιχεία πολιτικού αγώνα. Η οικονομική και η πολιτική πάλη ποτέ δεν είναι ξέχωρες, αλληλοδιαπλέκονται. Η Γαλλία δείχνει ότι ο μόνος δρόμος για «οικονομικές» κατακτήσεις σε καιρό κρίσης είναι το «πεζοδρόμιο», η Γενική Απεργία, οι καταλήψεις. Ενδεικτικό του φόβου και του βαθμού υποχωρητικότητας των αφεντικών στη Γαλλία είναι ότι ο μέσος όρος του αριθμού υπογεγραμμένων ΣΣΕ το 1930-35 είναι μόλις ... 22. Στο

διάστημα μεταξύ Ιουνίου-Δεκέμβρη 1936 ο αριθμός εκτινάσσεται στις 2.336 !

Η Γενική Απεργία όμως είναι ταυτόχρονα και η βασική μέθοδος για την πολιτικοποίηση των εργατών και τη γενίκευση του αγώνα ενάντια στον καπιταλισμό. Πρόκειται για την ανάλυση του Λένιν και της Ρόζας Λ. στις αρχές του 20ού αιώνα ενάντια στο ρεφορμισμό και τον οικονομισμό.

- Οι εργάτες μέσα στον καπιταλισμό συνήθως για το μεγαλύτερο διάστημα της ζωής τους χαρακτηρίζονται από αντιφατική συνείδηση και ρεφορμιστικές ιδέες και ηγεσίες. Σε συγκεκριμένες «στιγμές» όμως της ταξικής πάλης η αυτενέργειά τους κορυφώνεται και δείχνουν δείγματα των δυνατοτήτων τους να κατακτήσουν την εξουσία και να απαλλάξουν τον κόσμο από την εκμετάλλευση. Σε αυτές τις στιγμές οι εργάτες φτάνουν πολύ μακρύτερα από τις ηγεσίες τους.
- Το Ενιαίο Μέτωπο είναι σημαντικό τμήμα απάντησης: για την εργατική-λαϊκή άμυνα, συσώρευση δυνάμεων, την επίτευξη νικών και το πέρασμα στην εργατική αντεπίθεση. Στη Γαλλία η στροφή των ΚΚ και ΣΚ προς το Ενιαίο Μέτωπο για να αντιμετωπίσουν την κρίση και τους φασίστες μετά το «συναγερμό» του Φλεβάρη 1934, αποτελεί το όχημα για την επιστροφή της εργατικής αυτοπεποίθησης , την κυβέρνηση της «Αριστεράς» και την έκρηξη του Ιούνη 1936. Αλλά το ΕΜ δεν είναι η «οριστική απάντηση» για νίκες. Προϋποθέτει ισχυρή παρουσία των επαναστατικών δυνάμεων για να κυριαρχήσουν μέσα από την κοινή δράση έναντι των ρεφορμιστικών δυνάμεων.
- Το Λαϊκό Μέτωπο είναι η άρνηση του ΕΜ. Το ΕΜ ήταν η κοινή δράση εργατικών-αριστερών Οργανώσεων απέναντι στο κεφάλαιο, προϋπέθετε την ελευθερία κριτικής και δράσης των κομμουνιστών-επαναστατών κι εξ ορισμού απέρριπτε τη συνεργασία με τους αστούς. Το ΛΜ ήταν η συμμαχία των ρεφορμιστών με τους αστούς για να θυσιαστούν τα

συμφέροντα των εργατών και να σωθεί ο καπιταλισμός.

- Η σταλινική Αριστερά ως προς τη στρατηγική της μετά το 1935 έχει επιστρέψει στο σημείο που είχε οριστικά καταλήξει η Σοσιαλδημοκρατία από το 1914: στη λογική της ταξικής συνεργασίας. Στην αναζήτηση όλων των τύπων των δικαιολογιών για να αποφευχθεί η αποφασιστική αναμέτρηση με την αστική τάξη και το κράτος της.

Σοσιαλδημοκράτες όπως ο Κάουτσκι , ο Χίλφερντινγκ, ο Μπερνστάιν (που τότε βέβαια φαντάζανε ως οι «πάπες» του διεθνούς μαρξισμού) επιχειρηματολογούσαν κατά της πολιτικής πάλης και υπέρ της αποσύνδεσης του «τελικού» σοσιαλιστικού στόχου από τα «τρέχοντα» πολιτικά καθήκοντα. Θεωρούσαν πως ντετερμινιστικά, «από μόνη της» η ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων θα οδηγούσε «πιο κοντά» στο σοσιαλισμό. Αυτές οι ιδέες οδηγούσαν τους σοσιαλδημοκράτες να ταχθούν υπέρ της δικής «τους» άρχουσας τάξης για να εξασφαλιστεί η ειρήνη ή ενάντια σε εργατικές επαναστάσεις σε καθυστερημένες χώρες που δεν έχουν αναπτύξει ‘παραγωγικές δυνάμεις’. Τα διλήμματα αυτά έλυσε η πείρα του 1917. Η Ρώσικη επανάσταση όμως έχασε και η πορεία αντιστράφηκε. Πλέον οι αυτοπροσδιοριζόμενοι ως κομμουνιστές αναμασούσαν παρόμοια επιχειρήματα: δεν είναι ώριμες οι συνθήκες, πρέπει πρώτα να γίνει αστικοδημοκρατική επανάσταση, να ξεφορτωθούμε τις ξένες δυνάμεις και τα φεουδαρχικά υπολείμματα, να αναπτύξουμε τις παραγωγικές δυνάμεις και μετά από μερικά «στάδια» να περάσουμε στο σοσιαλισμό. Στη Γαλλία για παράδειγμα, στο δρόμο για την αναζήτηση μιας «προδευτικής» αστικής τάξης, ο αντικαπιταλιστικός αγώνας ενάντια στην αστική τάξη γινόταν «αγώνας του έθνους ενάντια στις 200 οικογένειες».

Παράλληλα πλέον στις επεξεργασίες των ΚΚ υπερεκπροσωπούνταν μια νέα κοινωνική κατηγορία, οι

«(μικρο)μεσαίες τάξεις», που καθόριζε τα όρια της στρατηγικής και δικαιολογούσε την επινόηση ενός «ενδιάμεσου σταδίου» πριν το σοσιαλισμό. Στο όνομα αυτών των συμμαχιών βασίστηκε η οικοδόμηση του γαλλικού Λαϊκού Μετώπου. Ο Τρότσκι εξηγούσε ότι, παρόλο που το ΛΜ έγινε στο όνομα της συμμαχίας με τις «μεσαίες τάξεις», στην πράξη αυτό σήμαινε την υποταγή του στο μεγάλο κεφάλαιο .

Κι αυτό ακριβώς αποδείχθηκε: το ΚΚ στην προσπάθεια του να κλείσει το κίνημα του Ιούνη 1936, επιχειρηματολογούσε ότι οι εργάτες κέρδισαν τα οικονομικά τους αιτήματα και τώρα πρέπει να ηρεμήσουν για να μην «αποξενώσουν τα μεσαία στρώματα». Ο Τορέζ απαντούσε στον Τρότσκι και το Μ. Πιβέρ: «Όχι, δεν είναι όλα δυνατά. Το σύνθημά μας είναι: όλα για το Λαϊκό Μέτωπο». Ήταν μια ομολογία ότι το Λ.Μ. είναι μια άλλη στρατηγική, αντίθετου διανύσματος κι εχθρική στην εργατική επανάσταση. Τα συμφέροντα των εργατών υποτάσσονταν στο Λ.Μ., για να μην... θυμώσουν οι αστοί και προτιμήσουν τους φασίστες. Η αλήθεια, αντίθετα, ήταν ότι η άρχουσα τάξη και οι φασίστες ακόνιζαν ούτως ή άλλως τα μαχαίρια τους. Απλώς η νίκη της αντίδρασης και των φασιστών γινόταν πιο σίγουρη με την ήττα του προλεταριάτου. Έτσι κι έγινε. (2)

- Η σημερινή σταλινογενής και «μετασταλινική» Αριστερά παρά τις διεργασίες, επεξεργασίες στο εσωτερικό της διατηρεί σημαντικά στοιχεία εκείνης της παράδοσης. (3)

...και η μάχη της Ηγεσίας

Στις καλύτερες «στιγμές» της τάξης μας , αποδεικνύεται ότι οι διαφορές στρατηγικής αποτελούν τη χαοτική απόσταση ανάμεσα στη νίκη και τη συντριβή, ανάμεσα στην επανάσταση και την αντεπανάσταση . Τη «στιγμή» της αποφασιστικής ταξικής αναμέτρησης φωτίζονται πιο καθαρά οι διαφορές των διάφορων ρευμάτων και τάσεων μέσα στην Αριστερά, και τότε οι δυνάμεις

που κυριαρχούν στην Αριστερά και ηγούνται της μάχης μπορεί να καθορίσουν τα όρια και το αποτέλεσμα της. Ενώ όμως οι συνέπειες των διαφορών μετράνε εκείνη τη «στιγμή» και θέτουν επί τάπητος το ζήτημα της σωστής ηγεσίας, το ζήτημα της ηγεσίας δεν μπορεί να λυθεί «επί τόπου». Τότε είναι αργά: ο χρόνος δεν υπάρχει για να πετάξει ο κόσμος την παλιά ακατάλληλη ηγεσία του και να φτιάξει καινούρια, αλλά δίνει τη μάχη με την υπαρκτή ηγεσία του. Κι αν το «κύμα» μείνει αναξιοποίητο θα ξεφουσκώσει. Για να αλλάξει αυτό, χρειάζεται μια ολόκληρη προεργασία... Αυτά μας δείχνει περίτρανα η ιστορία του γαλλικού '36.

Όπως έχει ήδη φανεί, το πρόβλημα στη Γαλλία δε βρισκόταν στο αν υπήρχαν κάποιοι που «τα λέγανε σωστά». Ως προς αυτό, η διορατικότητα και την αναλυτική ικανότητα του Τρότσκι ήταν εκπληκτικές. Χαρακτήρισε το κίνημα την αρχή της γαλλικής επανάστασης και αναγνώρισε στις απεργιακές επιτροπές τα έμβρυα των σοβιέτ. Ξεσκέπαζε όλες τις δικαιολογίες των κυβερνητικών που καμουφλαρισμένοι έκρυβαν επιμελώς ότι έχουν επιλέξει να προδώσουν την εργατική τάξη. Ο Τρότσκι γνώριζε από πρώτο χέρι, από την πείρα των εργατικών επαναστάσεων του 1917-23 κιόλας, ότι αν χαθεί το «μομέντουμ» κι η προεπαναστατική κατάσταση δεν γίνει επαναστατική θα μετατραπεί σε αντεπανάσταση.

Σε φάσεις όμως κλιμάκωσης της ταξικής πάλης και εφόδου της τάξης στον ουρανό, αποδεικνύεται πάντα κρίσιμος ορόλος του υποκειμενικού παράγοντα και της επαναστατικής στρατηγικής. Στη Γαλλία και την Ισπανία του 1936, στην ηγεσία της εργατικής τάξης δεν βρισκόταν ο Τρότσκι, αλλά τα τεράστια σε κύρος και δύναμη ΣΚ και ΚΚ. Δεν υπήρχε ούτε το μαζικό επαναστατικό κόμμα, ούτε καν η μαγιά και το σπέρμα έστω του κόμματος που θα μπορούσε να διεκδικήσει την ηγεσία από τους ρεφορμιστές.

- Το ΚΚ Γαλλίας δεν στερούνταν μαζικότητας, αλλά πλέον εμπέδωνε οριστικά μια πολιτική εξευμενισμού του καπιταλισμού. Μπορούσε να θέσει το ζήτημα της εξουσίας, αλλά το απέφευγε συνειδητά. Η ηττοπάθειά του απέρρευε από την έλλειψη πίστης στη δύναμη των εργατών να πάρουν για λογαριασμό τους την εξουσία, να οργανώσουν την κοινωνία, να πετύχουν οι ίδιοι την απελευθέρωσή τους. Το ΚΚ δεν εμπιστευόταν πλέον ως υποκείμενο για την αλλαγή της κοινωνίας την εργατική τάξη, αλλά το σταλινικό κέντρο που είχε ανάγκη τη συμμαχία με το δυτικό ιμπεριαλισμό. Πάσχιζε να εξηγήσει στην άρχουσα τάξη τα ...συμφέροντά της και να κερδίσει την εμπιστοσύνη της, πουλώντας ως διαπραγματευτικό χαρτί την επιρροή της στα συνδικάτα και την ικανότητά της να διασφαλίζει την εργασιακή ειρήνη.
- Παράλληλα εμπέδωνε διαταξικές αυταπάτες για τη δυνατότητα μέσα στην κρίση «να κερδίζουν όλοι». Συμβάδιζε με τη λογική που έκανε το σύμμαχο Λ.Μπλουμ να φλυαρεί περί οικονομικής «ανάπτυξης» που θα μεγάλωνε την πίτα ταυτόχρονα για τους πάνω και τους κάτω. Την ίδια περίοδο τα ΚΚ διεθνώς κάνουν παρόμοιες στροφές. Το ΚΚ ΗΠΑ στηρίζει τον «κεϊνσιανό» Ρούζβελτ και παίζει πυροσβεστικό ρόλο στο εργοστασιακό κίνημα καταλήψεων του 1936-7, στην Παλαιστίνη το ΚΚ γίνεται ουρά της αραβικής ελίτ, τη στιγμή που αυτή συμβιβαζόταν με το βρετανικό ιμπεριαλισμό για να τσακίσουν την εργατική εξέγερση, κοκ. Ο «κεϊνσιανισμός» στην κρίση μετατρέπεται σε γνήσιο (φιλο-)ιμπεριαλισμό και νεοφιλελευθερισμό. Έτσι έγινε στη Γαλλία και στις ΗΠΑ το '36-'37, έτσι έγινε (παρά τις πολλές διαφορές που μπορεί ορθά να επισημάνει κανείς, νομίζω πως μπορεί να σταθεί μια αναλογία) στην Ελλάδα του 2015 κοκ.

Με οποιαδήποτε δικαιολογία, ο αυτοπεριορισμός (για να μην

τρομάζουν οι αστοί σύμμαχοι), αποδείχθηκε καταστροφικός για την εργατική τάξη, σκάψιμο του ίδιου της του λάκκου. Οι αστοί χρησιμοποιούν τη δειλή Αριστερά, μόνο για να την πετάξουν στη συνέχεια σαν στυμμένη λεμονόκουπα. Το βασικό κρατούμενο από τη Γαλλική έκρηξη είναι πως αν τολμήσουμε μπορεί και να νικήσουμε. Αν όχι είμαστε χαμένοι από πριν.

Για να τολμήσει όμως η Αριστερά να μην προδώσει την τάξη της, δεν μπορεί να ποντάρει σε κοινωνικά συμβόλαια με οποιοδήποτε τμήμα της αστικής τάξης. Πρέπει να κερδίσει τους εργάτες και τα φτωχά λαϊκά στρώματα, δίνοντας τη μάχη με τη σημαία του σοσιαλισμού, με τη σημαία της πάλης «τάξη εναντίον τάξης». Μέσα στην καπιταλιστική κρίση οι ευσεβείς πόθοι για μια διαταξική ισορροπία είναι καταδικασμένοι να σαρωθούν από την αντεπίθεση της αντίδρασης, το ξήλωμα των κατακτήσεων, το φασισμό, τον πόλεμο, την κάθε είδους οπισθοδρόμηση. Το δίλημμα «Σοσιαλισμός ή βαρβαρότητα» δεν είναι απλά ένα πιασάρικο τσιτάτο-«τρόπος του λέγειν». «Διέξοδο» από την κρίση δεν μπορεί να δώσει κάποιου είδους σχέδιο «πεφωτισμένων αναπτυξιολόγων», αλλά ο σοσιαλισμός.

Τα μεγέθη παίζουν ρόλο. Στις 31 Μαΐου 1936 οι γαλλικές τροτοκιστικές οργανώσεις, αντιλαμβανόμενες την κρισιμότητα της κατάστασης, προχώρησαν σε συνέδριο ενοποίησης, ιδρύοντας το Διεθνιστικό Εργατικό Κόμμα. Αριθμούσαν μόλις 615 μέλη κι είχαν να αντιμετωπίσουν το ΚΚ που στη χειρότερη στιγμή τους το 1932 είχαν 32.000 μέλη και το 1936 235.000 μέλη, επηρεάζοντας εκατομμύρια εργάτες στα συνδικάτα... Έτσι η κριτική των τροτοκιστών στο ΚΚ φάνταζε «ψιλά γράμματα», ακόμα κι εκεί που έφτανε η φωνή τους ήταν ευάλωτοι στην κριτική περί «σεχταρισμού», ενώ ταυτόχρονα αντιμετώπιζαν τις βαριές κατηγορίες της Μόσχας, που απολάμβανε το κύρος του υπαρκτού και μεγάλου κομμουνιστικού πειράματος.

Η ανάπτυξη των επαναστατών δεν είναι αυτονόητη σε περίοδο κινήματος αλλά ακόμα κι αν έρθει δεν αρκεί ο χρόνος λίγων ημερών ή μηνών για να ξεπεραστεί η υπερπολλαπλάσια επιρροή των ρεφορμιστών που έχουν καθιερώσει ένα συσχετισμό επί δεκαετίες. Για να γίνει αυτό χρειάζεται από πριν μια «κρίσιμη μάζα», να φτιαχτεί τα χρόνια που προηγούνται της «στιγμής» μια οργάνωση σχετικά μεγάλη, γειωμένη κι αναγνωρίσιμη, κατάλληλα εκπαιδευμένη και προσανατολισμένη. Όπως έλεγε κι ο Τρότσκι **γλαφυρά, αν ο κυνηγός πάει να οπλίσει την ώρα που δει το πουλί από μπροστά, όταν θα οπλίσει, το πουλί θα έχει ήδη φύγει. Πρέπει να έχουμε οπλίσει πριν περάσει το πουλί από μπροστά μας.**

Σε αυτό το δρόμο βαδίζουμε, γι αυτό ισχυριζόμαστε ότι έχει νόημα να συζητάμε για τη στρατηγική, να υπερασπιζόμαστε την πολιτική και οργανωτική παράδοσή μας. Σε αυτό το δρόμο **δίνουμε μάχη με το χρόνο, γνωρίζουμε ότι απέχουμε σοβαρά και δεν υπάρχει εγγύηση ότι θα τα καταφέρουμε.** Ωστόσο η εμπειρία δείχνει ότι αν δεν οικοδομηθεί αυτή η επαναστατική «μαγιά» η τάξη μας είναι καταδικασμένη σε περιόδους κρίσης να γυρίζει όλο και πιο πίσω, να χάνει, να εξαθλιώνεται, να ματοκυλίζεται. Το καλύτερο που έχουμε να κάνουμε, όπως γράφει κι ο Τρότσκι για τους επαναστάτες στη Γαλλία («Ακόμα μια φορά: πού βαδίζει η Γαλλία;», 28 Μάρτη 1935) είναι η προσπάθεια «να εκφράσουμε αυτό που υπάρχει». Για όσους δηλώνουν επαναστάτες κομμουνιστές, το καθήκον είναι «σπεύρουν» σε περιόδους «νηνεμίας», ώστε να «εκφράσουν» το μάξιμουμ της δυναμικής από τα κάτω, να οργανώσουν και να δώσουν πολιτική προοπτική στις καλύτερες διαθέσεις τάξης, όταν θα έρθει η «στιγμή». Αξίζει να προσπαθήσουμε.

(1) Μια ιστορία που δεν είναι τόσο γνωστή αφορά το Βέλγιο. Στις 2 Ιουνίου ξεσπά ένα κύμα εργατικών αγώνων που κορυφώνεται με μια τεράστια γενική απεργία διάρκειας με διογκούμενα χαρακτηριστικά, από τις 18 ως τις 21 Ιουνίου 1936. Τα αφεντικά

έντρομα υπογράφουν την αποδοχή όλων των εργατικών αιτημάτων και με τη βοήθεια του ΚΚ κλείνουν την απεργία.

(2) Κόντρα σε αρκετούς μύθους, ο Λ.Τρότσκι επισημαίνει ξανά και ξανά τη συμμαχία των εργατών με τα μικροαστικά στρώματα απαραίτητη για τη νίκη (Πληθώρα αναφορών στο «Που βαδίζει η Γαλλία»). Όμως, εξηγεί ο Λέοντας,

α) από τις μεσαίες τάξεις είναι κυρίως τα κατώτερα στρώματα που μπορούν να συμφωνήσουν με το προλεταριάτο στην επανάσταση για να σώσουν τη μικρή ιδιοκτησία τους. Αυτά τα στρώματα «δε φοβούνται διόλου τις τολμηρές αποφάσεις, αντίθετα τις επιζητούν... Αν δεν βρύνε την τόλμη στην αριστερά, θα την αναζητήσουν στη (ακρο)δεξιά.» και

β) είναι διαφορετικό τελείως πράγμα στο όνομα των μικρομεσαίων να συμμαχεί κανείς με το κόμμα τους. Η συμμαχία με το ΡΚ είναι συμμαχία ENANTIA στους μικροαστούς. Οι μικροαστοί πρέπει να κερδηθούν και να τεθούν υπό την ηγεμονία των Εργατικών/Αριστερών Κομμάτων και να αποσπαστούν από το αποσυνετιθέμενο ΡΚ (μια διαδικασία άλλωστε που ήδη είχε αρχίσει να γίνεται). Η Συμμαχία με ΡΚ απλά θα έβαζε στο αντεργατικό κάδρο της απαξίωσης και τα Εργατικά Κομματα, οπότε θα απέμενε μόνο ο φασισμός για να κερδίσει την οργή του κόσμου. Οι μικροαστοί χρειάζονται ηγεσία και θα τη βρύνε στην αστική τάξη ή στην εργατική τάξη. Πολιτικά σε περίοδο κρίσης αυτό σημαίνει ότι θα μετακινηθούν στα «άκρα», καθώς το «κέντρο» διαλύεται. Πραγματικά αξεπέραστη ανάλυση .

(3) Σήμερα παρόμοιες λογικές διέπουν τμήματα της Αριστεράς που συναντάμε κυρίως στο χώρο του Αριστερού Ρεύματος και της ΛΑΕ, πχ:

-Να ξεφορτωθούμε τις ξένες «κατοχικές» δυνάμεις, να επιδιώξουμε την ανάπτυξη μέσω αλλαγής νομίσματος , «να πετύχουμε το πρώτο βήμα για την εθνική μας ανεξαρτησία» είναι τα καθήκοντα που ιεραρχεί πρώτα η κεντρική φιλοσοφία που διαπερνά την Iskra και το Αριστερό Ρεύμα. Να αναπτύξουμε με το εθνικό νόμισμα τις παραγωγικές δυνάμεις, να αναθερμάνουμε τις εξαγωγές, να ανακάμψει η οικονομία είναι τα πρώτα καθήκοντα για τον Κ.Λαπαβίτσα. Για τον Δ.Μπελαντή, την πρώτη περίοδο της

κοινωνικο-πολιτικής ανατροπής «όλες οι κοινωνικές δυνάμεις θα συμπίεστούν», θα απαιτηθεί μια φιλολαϊκή «ανάπτυξη της οικονομίας» που θα συνυπάρχει με έναν καπιταλιστικό τομέα που θα συνυπάρχει «αναγκαστικά» με «μια μορφή κοινωνικού συμβολαίου». Η ανάγκη για (καπιταλιστική) «ανάπτυξη» φαίνεται να αποτελεί κοινό τόπο σε όλα τα πιο πάνω σκεπτικά.

– Η έξοδος από την ΕΕ και το ευρώ γίνονται φετίχ , εργαλεία ανάπτυξης που χτυπάνε την καπιταλιστική ανάπτυξη ...από μόνα τους: «Η βρετανική οικονομία σε καλύτερη θέση μετά το Brexit, η Γερμανική νοσεί», δήλωνε κι αρθρογραφούσε τον Ιούλιο ο επικεφαλής της ΛΑΕ.

-Διαβάζοντας Παντελή Πουλιόπουλο (Π.Π.) και την κριτική του στη στροφή του Ν.Ζαχαριάδη και του ΚΚΕ το Γενάρη του 1934 , βλέπουμε τις ρίζες της σημερινής φρασεολογίας του Π.Λαφαζάνη και άλλων στελεχών αυτού του ρεύματος. Οι ομοιότητες είναι εντυπωσιακές. Κείμενα του ΚΚΕ εκείνων των ημερών γράφουν πχ: “Η επανάσταση στην Ελλάδα... θα έχει αστικοδημοκρατικό χαρακτήρα. .. Η γη στους χωρικούς, απελευθέρωση της χώρας από το ζυγό του ξένου κεφαλαίου, η απελευθέρωση των καταπιεζόμενων εθνοτήτων, αποτελούν προϋπόθεση ώστε η επανάσταση... να περάσει σε σοσιαλιστική» , “Σε μια χώρα όπου το προλεταριάτο αποτελεί τη μειοψηφία..., τις φτωχομεσαίες αγροτικές μάζες πρέπει να τις τραβήξουμε με το μέρος μας αν θέλουμε να νικήσουμε”.

Αλλού βέβαια ο Ζαχαριάδης είναι πιο ειλικρινής ως προς την πρόθεσή του να συμβουλέψει την αστική τάξη της Ελλάδας: “Δισεκατομμύρια από τον κόπο των εργαζομένων πάνε στους τσιφλικάδες και στους ξένους. Η αστική τάξη είχε κάθε συμφέρον τα δισεκατομμύρια αυτά να τα χρησιμοποιήσει ... για την ανάπτυξη του καπιταλισμού. Τα δισεκατομμύρια που πληρώνονται στους ξένους και στους τσιφλικάδες... θα ‘μεναν κατά ένα μέρος στις λαϊκές μάζες, η αγοραστική δύναμη θα ήταν πιο μεγάλη και το ίδιο θα συνέβαινε για την δυνατότητα ανάπτυξης της βιομηχανίας” (ΡΙζοσπάστης, 24-1-34) . Ο Π.Π. γράφει το έξοχο έργο «Δημοκρατική ή Σοσιαλιστική Επανάσταση στην Ελλάδα;» για να απαντήσει ακριβώς σε αυτή τη μετάλλαξη του ΚΚΕ, ενώ δε διστάζει να αποκαλέσει τη νέα στρατηγική «γενική γραμμή της διάλυσης του κομμουνισμού».

-Σε αρκετά κείμενα της ΛΑΕ εκπροσωπούνται υπέρ του δέοντος οι

**«μικρομεσαίες επιχειρήσεις» και η ανάγκη συμμαχίας με «όχι
αριστερές αλλά συνεπείς
πατριωτικές/δημοκρατικές/αντιμνημονιακές δυνάμεις».**